Súd:	Krajský súd Trnava
Spisová značka:	11Co/95/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu:	2513206405
Dátum vydania rozhodnutia:	27. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Peter Duman
ECLI:	ECLI:SK:KSTT:2024:2513206405.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu: JUDr. Peter Duman a sudkýň: JUDr. Erika Tischlerová a JUDr. Eva Behranová v spore žalobcu: A. B. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XX, XXX XX E., zastúpený: JUDr. Ľudovít Štanglovič, advokát so sídlom Jarmočná 2264/3, 927 01 Šaľa, proti žalovanému: Slovenská republika konajúca prostredníctvom: Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky so sídlom Račianska 71, 813 11 Bratislava, o zaplatenie nemajetkovej ujmy vo výške 1 955 000 eur, na odvolanie žalobcu a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Galanta č. k. 26C/201/2015 – 454 zo dňa 19. júla 2022, takto

r o z h o d o l :

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie m e n í tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 10.000 eur v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

II. Odvolací súd vo zvyšku žalobu z a m i e t a .

III. Odvolací súd p o t v r d z u j e napadnutý výrok II. rozsudku súdu prvej inštancie.

IV. Žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania v celom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. žalobu vo zvyšku zamietol a výrokom II. žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov konania.

1.1 Svoje rozhodnutie právne odôvodnil použitím ustanovenia § 27 ods. 1 a 2 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, § 1 ods. 1, § 2, § 5 ods. 1 a 2, § 23 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (v ďalšom texte „ zákon č. 58/1969 Zb.“) a § 3 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“).

1.2 V odôvodnení napadnutého rozhodnutia predovšetkým uviedol, že žalobca sa domáhal žalobou voči žalovanému zaplatenia 2 000 000 eur z dôvodu náhrady škody a nemajetkovej ujmy. Náhrady škody sa domáhal vo výške 1 955 000 eur za začatie a vedenie trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením a za väzbu v trvaní 88 dní sa domáhal náhrady škody vo výške 45 000 eur. Odvolací súd (zmenou v poradí prvého prvoinštančného rozsudku) uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 5 000 eur ako náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej žalobcovi väzbou v trvaní 88 dní. Uvedené rozhodnutie je právoplatné, predmetom konania tak zostal nárok žalobcu na zaplatenie nemajetkovej ujmy vo výške 1 955 000 eur za začatie a vedenie trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením.

1.3 V konaní nebolo sporným, že dňa 9. septembra 1999 bolo proti žalobcovi uznesením Okresného úradu vyšetrovania Policajného zboru Trnava, ČVS: OUV-415/TT-99 vznesené obvinenie pre trestný čin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 171 ods. 1 písm. e) Trestného zákona. Uznesením Okresného súdu Trnava sp. zn. Tpr/121/99 zo dňa 14. septembra 1999 bol žalobca vzatý do väzby. Väzba trvala od 13. septembra 1999 od 10,10 hod do 9. decembra 1999, kedy došlo k prepusteniu žalobcu z väzby na základe uznesenia Okresnej prokuratúry Trnava sp. zn. Pv/897/99-85. Vo väzbe žalobca strávil 88 dní. Rozsudkom Okresného súdu Piešťany sp. zn. 1T/74/2009 zo dňa 3. mája 2010 bol žalobca oslobodený spod obžaloby z dôvodu, že nebolo dokázané, že skutok spáchal. Uznesenie o vznesení obvinenia (ČVS: OUV-415/TT-99) ako aj uznesenie o vzatí do väzby (Tpr/121/99) boli vydané za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb., súd prvej inštancie preto v súlade s § 27 ods. 1 a 2 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci aplikoval ustanovenia zákona č. 58/1969 Zb. Poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/68/2010 zo dňa 29. februára 2012, ktoré prelomilo v danej právnej oblasti časovo skoršie rozhodnutia, vrátane judikátu Najvyššieho súdu SR č. 3Cdo/201/2007, ktorým argumentoval žalovaný. Uvedené rozhodnutie spojilo doteraz nesporný účinok oslobodenia obžalovaného spod obžaloby s nárokom na náhradu škody voči štátu podľa zákona č. 58/1969 Zb. a so súbežným vznikom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Zároveň tým odpadla nutnosť (v tomto prípade) skúmať, či zo strany orgánov činných v trestnom konaní došlo k excesu v rámci výkonu ich zákonných povinností. Trestné stíhanie žalobcu vzhľadom na jeho následné právoplatné oslobodenie spod obžaloby je tak nutné označiť bez ďalšieho ako nezákonné. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s názorom žalovaného o tom, že predpokladom pre priznanie náhrady resp. škody by mala byť zistená neexistencia spoluzavinenia resp. výlučného zavinenia vznesenia obvinenia resp. väzby zo strany žalobcu, ktorý by mohol k dĺžke trvania trestného stíhania svojím pričinením prispieť. Nie je zrejmé, o aké konanie žalobcu by v danom prípade mohlo alebo malo ísť, a to vzhľadom na výrok a odôvodnenie oslobodzujúceho rozsudku (žalobca skutok nespáchal). Podľa prvoinštančného súdu využitie riadnych opravných prostriedkov žalobcom v trestnom konaní nie je možné vyhodnotiť v súvislosti s dĺžkou trestného stíhania v neprospech žalobcu (§ 3 zákona č. 58/1969 Zb.).

1.4 S poukazom na predchádzajúce (čiastočne zrušujúce) rozhodnutie odvolacieho súdu č. k. 11Co/126/2017 – 291 zo dňa 21. novembra 2018 (v ďalšom texte aj „odvolací rozsudok zo dňa 21. novembra 2018) súd prvej inštancie konštatoval viazanosť právnym názorom odvolacieho súdu o potrebe doplnenia dokazovania ohľadne preukázania existencie nemajetkovej ujmy na strane žalobcu v priamej príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím. Žalobca relevantné doplnenie dokazovania nenavrhol, obsah publikácie Mafiánske bratstvá, ktorej výňatok žalobca predložil na ostatnom pojednávaní, súd prvej inštancie vyhodnotil ako nevýpovedné. Následne dospel k záveru, že žalobca v časti žalovaného nároku o náhradu nemajetkovej ujmy za trestné stíhanie neuniesol dôkazné bremeno, najmä nepreukázal existenciu vzniku nemajetkovej ujmy ako jedného zo základných hmotnoprávnych predpokladov, na základe čoho súd prvej inštancie žalobu vo zvyšnej časti (v časti 1 955 000 eur) ako nedôvodnú zamietol.

1.5 O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (v ďalšom texte C. s. p.) a konštatoval, že žalovaný ako takmer úspešná strana sporu (úspech v pomere 99,75%) má po zohľadnení miery neúspechu (0,25%) právo na náhradu trov konania, avšak rešpektujúc jednoznačne prejavenú vôľu žalovaného neuplatniť si náhradu trov konania, súd prvej inštancie mu ich náhradu nepriznal.

2. Rozsudok súdu prvej inštancie napadli odvolaním žalobca aj žalovaný.

3. Žalobca v osobne podanom odvolaní voči rozsudku súdu prvej inštancie spochybnil dôveru v justíciu, keď prvoinštančný súd v poradí svojím prvým rozsudkom priznal takmer 2 milióny eur náhrady škody ako nemajetkovej ujmy a následne celú žalobu zamietol. Odvolací súd pritom vytkol len nedostatočné odôvodnenie a výšku priznanej náhrady, pričom skonštatoval, že vznikla nemajetková ujma a je potrebné ju nahradiť. Pokiaľ niekto pochybuje o tom, či žalobcovi a jeho rodine bola nejaká ujma nezákonným postupom orgánov činných v trestnom konaní spôsobená, takúto úvahu je potrebné považovať za odtrhnutú od reality. Stotožnil sa s odôvodnením predchádzajúceho odvolacieho rozsudku, ktorý konštatoval potrebu priznať nemajetkovú ujmu.

3.1 V odvolaní doručenom prostredníctvom právneho zástupcu žalobca uviedol, že odvolacie dôvody sa vzťahujú predovšetkým k výroku I. napadnutého rozsudku, pričom výrok II. je podmienený výrokom I., a preto je tiež odvolaním napadnutý.

3.2 Podľa žalobcu sa súd prvej inštancie dopustil nesprávneho právneho posúdenia veci, keď neaplikoval na daný skutkový stav § 11, § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, čl. 1 ods. 1, čl. 19 ods. 1, ods. 2, čl. 46 ods. 3 Ústavy SR, čl. 8 ods. 1, čl. 10 Listiny základných práv a slobôd, ktoré súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku vôbec nikde neuvádza. Odklonil sa aj od ustáleného právneho názoru najvyšších súdnych autorít, ktoré jednoznačne považujú trestné stíhanie za negatívny dopad na osobný život trestne stíhanej osoby, zasahujúce do súkromného života, cti a dobrej povesti. Na podporu svojho tvrdenia žalobca poukázal na nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 568/2017 zo dňa 20. decembra 2017 (bod 9), nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 754/2016 zo dňa 24. januára 2017 (bod 24) a uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 MCdo 7/2010, 5 MCdo 18/2010 z 23. februára 2011. Zdôraznil, že judikatúra najvyšších súdnych autorít, tak Ústavného súdu SR, ako aj Najvyššieho súdu SR je jednotná v tom, že trestné stíhanie predstavuje vždy závažný zásah a vyvoláva aj ďalšie negatívne dopady na jeho osobný život, zasahuje do jeho súkromného života, cti a dobrej povesti, pričom aj samotná dĺžka nedôvodného a nezákonného trestného stíhania spôsobuje vznik nemajetkovej ujmy. Súd prvej inštancie opomenul čl. 2 ods. 1, 2 základných princípov C. s. p., ktorý ukladá súdu povinnosť rozhodovať podľa rozhodnutí najvyšších súdnych autorít vydaných v inej veci (veciach), z ktorých možno vyabstrahovať opakujúci sa a ustálený právny názor. Povinnosť súdu rešpektovať názory najvyšších súdnych autorít je nadradená nad kasačnú viazanosť súdu nižšej inštancie názorom súdu vyššej inštancie (R 76/2016, Ústavný súd SR v náleze sp. zn. III. ÚS 46/2013 zo dňa 3. septembra 2013). Súd prvej inštancie nezohľadnil, že žalobca bol trestne stíhaný priamo v súvislosti s výkonom advokátskeho povolania. V tejto súvislosti poukázal na názor Ústavného súdu SR v náleze sp. zn. III. ÚS 33/2021 z 13. mája 2021 odkazujúci na názor Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESĽP"): ,,... V prípade advokátov je v hre totiž nielen výkon slobodnej profesie advokáta, ale každé trestné stíhanie advokáta súvisiace s výkonom jeho profesie v sebe obsahuje aj mraziaci účinok pre ostatných advokátov poskytovať túto pomoc v prospech klienta, a tým oslabuje dôveru v právny štát... (rozsudok ESĽP vo veci Francois c. Francúzsko, sťažnosť č. 26690/11, bod 51 a tam cit. case-law). Preto je pri trestnom stíhaní advokátov, resp. ich väzobnom stíhaní, nutné postupovať s najvyššou mierou opatrnosti" (bod 64 citovaného nálezu).

3.3 Súd prvej inštancie podľa žalobcu nereflektoval vykonané dokazovanie (predovšetkým výsluchom svedkov ktoré cituje v bode 12. až 16. odôvodnenia napadnutého rozsudku), keď dospel ku skutkovému zisteniu, že žalobca nepreukázal vznik nemajetkovej ujmy v dôsledku trestného stíhania. Ide o nesprávne skutkové zistenie, čím je naplnený odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f) C. s. p.. Predovšetkým výsluchmi svedkov bolo preukázané, že trestné stíhanie žalobcu zasiahlo do jeho súkromia, vzťahov s ľuďmi, ktorí nechceli byť spájaní ani v kontakte s trestne stíhaným žalobcom; zasiahlo do jeho povahy, psychiky, ako aj do výkonu jeho povolania, jeho dobrej profesijnej povesti v oblasti (najmä komerčného) práva vybudovanej pred vznesením obvinenia.

3.4 Žalobca ďalej argumentoval tým, že súd prvej inštancie porušil povinnosť hodnotiť dôkazy jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, čím postupoval v rozpore s § 191 ods. 1 C. s. p. a tým je naplnený odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. d) C.s.p.. Neprihliadol na novinové články priložené k žalobe, informácie v ktorých vyplývali z obsahu uznesenia o vznesení obvinenia. S trestnou činnosťou spojili žalobcu orgány činné v trestnom konaní, teda štát, a preto je preukázaná príčinná súvislosť medzi vznesením obvinenia a medializáciou žalobcu, ktorú vyvolalo práve vznesenie obvinenia. Žalobca bol označený za advokáta podsvetia, ktorý s podsvetím spolupracuje pri sprostredkovaní pokynov bossa. K trestnému stíhaniu sa vyjadrovala aj Slovenská advokátska komora. Všetky uvedené dôkazy boli relevantné k otázke vzniku a výške nemajetkovej ujmy v dôsledku trestného stíhania žalobcu. Súd prvej inštancie neprihliadol ani na dĺžku celkového trestného stíhania žalobcu, ktoré trvalo vyše 10 rokov a 8 mesiacov, hoci bolo založené len na výpovedi jedného nepriameho svedka. Samotná dĺžka nedôvodného trestného stíhania je okolnosťou a samotným dôvodom vzniku ujmy žalobcu v dôsledku trestného stíhania a má tiež relevanciu k otázke jej výšky. Súd prvej inštancie vôbec neprihliadol ani na obsah pripojeného trestného spisu Okresného súdu Piešťany sp. zn. IT/74/2009 (ďalej len „trestný spis") a z neho vyplývajúce okolnosti trestného stíhania žalobcu a to tak k otázke vzniku nemajetkovej ujmy v dôsledku trestného stíhania ako aj jej výšky.

3.5 Napadnutý rozsudok je podľa žalobcu nepreskúmateľný, svojvoľný a arbitrárny vo vyhodnotení dôkazov, pričom súd prvej inštancie vzhľadom na uvedené dôkazy navrhnuté a poukazované žalobcom a vzhľadom na predmet konania (a vznik nemajetkovej ujmy samotným trestným stíhaním zasahujúcim do osobnostných práv žalobcu a súvisiacim s jeho advokátskym povolaním a jeho dĺžkou) uvalil na žalobcu excesívne dôkazné bremeno. Súd prvej inštancie nijakým spôsobom nereagoval na podstatnú právnu argumentáciu žalobcu, ktorý poukazoval v otázke dôkazného bremena pri nemajetkovej ujme a pri otázke vzniku nemajetkovej ujmy na nález Ústavného súdu SR sp. zn. 1. ÚS 689/2014 (odkazujúceho na rozhodnutie ESĽP vo veci Metalco Bt. v. Maďarsko z 1. februára 2011, a Danev v. Bulharsko z 2. septembra 2010), na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. n. 3Cdo 137/2008, z ktorých vyplýva, že nemajetková ujma vznikla už samotným zásahom do jej osobnostných práv a že excesívne dôkazné bremeno narúša rovnosť strán konania a v civilnom konaní sa dokazuje určitá miera pravdepodobnosti, v konkrétnom prípade najmä s prihliadnutím na enormne neprimeranú dĺžku trestného stíhania, za čo zodpovedá len štát a nemôže z toho štát profitovať pri zaťažovaní žalobcu nadmerným dôkazným bremenom žalobcu k okolnostiam v období pred dvanástimi až vyše dvadsiatimi rokmi. Žalobca poukazoval na nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 754/2016, ktorý nález posudzoval kritériá výšky nemajetkovej ujmy z titulu nezákonného rozhodnutia vydaného za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb.. Pretože súd prvej inštancie neopodstatnene nepristúpil k zohľadňovaniu kritérií výšky nemajetkovej ujmy, a to prihliadaním na povahu trestnej veci, dĺžku trestného stíhania a predovšetkým dopady trestného stíhania do osobnostnej sféry poškodenej osoby (následky v osobnostnej sfére poškodeného), ako aj okolnosti, za ktorých k nemajetkovej ujme došlo, ani nezohľadnil hľadisko všeobecne zdieľanej predstavy spravodlivosti a slušnosti, ktoré vyplývajú z judikatúry najvyšších súdnych autorít (bod 32 nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. III. US 754/2016, rozsudok NS SR sp. zn. 7 Cdo 145/2011, podporne rozsudok veľkého senátu Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 30 Cdo 2813/2011) došlo tým k odopreniu spravodlivosti voči žalobcovi, neopodstatnenému odmietnutiu zo strany súdu zaoberať sa jeho uplatneným nárokom i v jeho výške, čím došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivé konanie, čím je naplnený odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b) C. s. p..

3.6 Vo vzťahu k napadnutému výroku II. prvoinštančného rozhodnutia, v prípade vyhovenia odvolaniu žalobcu a priznania jeho nároku v základe, pokiaľ ide o otázku úspešnosti na účely náhrady trov konania, žalobca poukázal na nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 475/2018 (publikovaný pod č. 13/2021 v Zbierke nálezov a uznesení ÚS SR za rok 2021), podľa ktorého sa v sporoch, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu, úspešnosť posudzuje podľa úspechu v základe nároku (§ 255 C. s. p. je potrebné vykladať podľa pravidla upraveného v § 142 ods. 3 O. s. p.).

3.7 Žalobca navrhol, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok vo výroku I. tak, že žalovanému uloží povinnosť zaplatiť žalobcovi nemajetkovú ujmu vo výške 1 955 000 eur z titulu nezákonného rozhodnutia, do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku a vo výroku II. tak, že súd priznáva žalobcovi voči žalovanému právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Zároveň si žalobca uplatnil aj náhradu trov odvolacieho konania.

4. K odvolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný, ktorý v súvislosti s aplikáciou § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka uviedol, že priama aplikácia § 11 a 13 Občianskeho zákonníka pri rozhodovaní súdu o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy titulom trestného stíhania v zmysle platnej právnej úpravy a aplikačnej praxe súdov je vylúčená. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/145/2020 zo dňa 30. júna 2022, v zmysle ktorého rozhodnutie vydané oprávneným orgánom v trestnom konaní v súlade s príslušnými predpismi nie je možné považovať za neoprávnený zásah do osobnosti strany trestného konania čo vylučuje aplikáciu ustanovení § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti.“ Opačný záver nemožno vyvodiť ani zo žalobcom produkovaných poukazov na rozhodnutia Ústavného súdu SR a Najvyššieho súdu SR, pretože z týchto buď aplikácia § 11 a 13 Občianskeho zákonníka vôbec nevyplýva (II. ÚS 568/2017, III. ÚS 754/2016), alebo vyplýva, avšak len z toho dôvodu, že v danej veci išlo o konanie o ochranu osobnosti, nie o náhradu škody podľa zákona č. 58/1969 Zb., a v tejto súvislosti boli žalované subjekty odlišné od štátu (5MCdo 7/2010, 5MCdo 18/2010). K nálezu Ústavného súdu SR, sp. zn. II. ÚS 568/2017, na ktorý žalobca v odvolaní poukázal uviedol, že v uvedenom prípade došlo k preukázaniu vzniku nemajetkovej ujmy žalobcu titulom trestného stíhania, pričom Ústavný súd SR považoval výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy za nedostatočnú, nie však len z dôvodu, že trestné konanie trvalo 7 rokov, ale najmä z dôvodu, že sťažovateľ bol trestne stíhaný pre úmyselné trestné činy po dobu 7 rokov s tým, že napokon bol spod obžaloby oslobodený z dôvodu, že nejde o trestný čin. Naproti tomu žalobca bol trestne stíhaný pre prečin marenia výkonu úradného rozhodnutia a

bol spod obžaloby oslobodený v zmysle zásady in dubio pro reo, a preto by bolo nanajvýš disproporčné a nenáležité, ak by súd prvej inštancie vychádzal pri rozhodovaní o otázke vzniku nemajetkovej ujmy a výške jej náhrady zo zmieneného nálezu Ústavného súdu SR, pretože ide o diametrálne odlišné skutkové okolnosti.

4.1 Žalobca vytýka súdu prvej inštancie, že opomenul aplikovať čl. 2 základných zásad C. s. p., nekonkretizoval však a neoznačil rozhodnutia, ktoré mali podľa žalobcu predstavovať ustálený názor najvyšších súdnych autorít, od ktorého sa mal súd prvej inštancie odkloniť. Žalobca tiež opomenul konkretizovať, na základe akých kritérií dospel k záveru o neprimeranosti naň kladeného dôkazného bremena. Podľa žalovaného súd prvej inštancie vec správne právne posúdil, neodklonil sa od ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít, a teda nedošlo k naplneniu odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h) C. s. p..

4.2 Vo vzťahu k tvrdeniu žalobcu, že bol trestne stíhaný priamo v súvislosti s výkonom advokátskeho povolania, žalovaný poukázal na skutočnosť, že žalobcovi počas prebiehajúceho trestného stíhania nebol pozastavený alebo prerušený výkon povolania advokáta, a teda nemožno konštatovať, že by žalobca preukázal vznik ujmy v profesijnom živote v priamej príčinnej súvislosti s trestným stíhaním. Ústavnoprávne požiadavky pri väzobnom stíhaní obvineného v zmysle nálezu Ústavného súdu SR č. k. III. ÚS 33/2021 z 13. mája 2021, na ktoré žalobca poukazuje v odvolaní, taktiež vznik nemajetkovej ujmy žalobcu nepreukazujú, a ani nemožno na ne nahliadať ako na smerodajné kritériá pri posudzovaní otázky vzniku nemajetkovej ujmy v príčinnej súvislosti s trestným stíhaním, pretože predmetom tohto konania nie je náhrada nemajetkovej ujmy za vykonanú väzbu žalobcom, o tejto bolo právoplatne rozhodnuté a náhrada nemajetkovej ujmy bola žalobcovi vyplatená.

4.3 Žalovaný poukázal na odvolací rozsudok zo dňa 21. novembra 2018, z odôvodnenia ktorého vyplýva, že žalobca je povinný vznik nemajetkovej ujmy titulom trestného stíhania preukázať, pričom „musí tvrdiť konkrétne skutočnosti o následkoch zásahu do jeho cti a dôstojnosti. Nestačí poukázať len na to, že trestné stíhanie bolo spôsobilé žalobcovi privodiť ujmu“. Po vrátení veci Krajským súdom v Trnave Okresnému súdu Galanta však žalobca ostal vo veci pasívnym, čo nemožno pripísať na účet súdu prvej inštancie, pretože v civilnom sporovom konaní je to práve žalobca, ktorého ťaží bremeno tvrdenia a bremeno dôkazu. Na pojednávanie konané dňa 21. júna 2022 sa dostavil len právny zástupca žalobcu a uviedol, že „považuje doposiaľ vykonané dokazovanie za postačujúce“. Predložený úryvok z knihy Mafiánske bratstvá nemal relevantnú výpovednú hodnotu vo vzťahu k preukázaniu nemajetkovej ujmy na strane žalobcu.

4.4 V súvislosti so žalobcom namietanou inou vadou konania žalovaný uviedol, že na žalobcom zmienené dôkazy (novinové články, dĺžka trestného stíhania, pripojený trestný spis) súd v súvislosti s preukázaním vzniku nemajetkovej ujmy titulom trestného stíhania prihliadať nemusel, nakoľko nejde o dôkazy preukazujúce konkrétne negatívne následky v osobnostnej sfére žalobcu, vplývajúce na jeho česť, vážnosť, povesť, doterajší súkromný a pracovný život, rodinné vzťahy či jeho spoločenské postavenie.

4.5 Žalovaný nespochybnil všeobecné závery žalobcu, prameniace z rozhodnutí Ústavného súdu SR a Najvyššieho súdu SR, že trestné konanie negatívne ovplyvňuje osobný život trestne stíhaného, poukázal však na skutočnosť, že pre priznanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy (aj v režime zákona č. 58/1969 Zb.) je potrebné, aby žalobca preukázal vznik nemajetkovej ujmy v priamej príčinnej súvislosti s trestným stíhaním, ktoré bolo proti nemu vedené. Nemožno sa preto stotožniť s názorom žalobcu, že len samotný fakt, že žalobca bol trestne stíhaný a došlo k jeho oslobodeniu spod obžaloby (odvolávajúc sa na všeobecné závery najvyšších súdnych autorít), by malo byť bez ďalšieho (tzn. automaticky) dôvodom pre vznik jeho nároku na náhradu nemajetkovej ujmy z titulu trestného stíhania. V tejto súvislosti poukázal na závery predchádzajúceho odvolacieho rozsudku zo dňa 21. novembra 2018. Žalovaný navrhol odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok vo výroku I. potvrdil ako vecne správny.

5. V odvolacej replike sa žalobca pridržiaval svojich argumentov prezentovaných v odvolaní. Vyslovil nesúhlas s názorom, že aplikácia § 11 a 13 Občianskeho zákonníka je vylúčená ohľadom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy titulom trestného stíhania (nezákonného rozhodnutia). Poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo 152/2018 zo dňa 30. septembra 2020, publikovaný v najnovšej Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR pod por. č. 19/2022 (R 19/2022) s nasledovnou

právnou vetou: „Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za vedenie trestného stíhania na základe nezákonného uznesenia o jeho začatí podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom treba posudzovať aj v súvislosti s čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd, uvedenej ústavným zákonom č. 23/1991 Zb.“ Názor prezentovaný žalovaným s odkazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/145/2020 z 30. júna 2022 nepovažuje žalobca za ustálený názor dovolacieho súdu, za vytrhnutý z kontextu a doteraz nepublikovaný. Súčasne žalobca poukázal na ustálenú judikatúru dovolacieho súdu k základu nároku náhrady škody (ujmy) spôsobenej nezákonným trestným stíhaním: „ten, proti komu bolo trestné stíhanie zastavené alebo ten, kto bol spod obžaloby oslobodený, má zásadné právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia“ (R 35/1991, R 70/1994, rozsudok NS SR sp. zn. 3 Cdo 194/2010). Právoplatnosťou rozhodnutia o oslobodení spod obžaloby sa trestné stíhanie končí a zanikajú účinky rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia (R 57/2010). Z ustálenej judikatúry dovolacieho súdu vyplýva, že rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 54/2011 publikovaný pod R 37/2013, uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Cdo 68/2010 a nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 320/2016 zo 7. júla 2016), pretože nie je rozhodné, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4M Cdo 15/2009 publikované pod R 37/2014 a uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 183/2009 z 30. novembra 2009).

5.1 Irelevantný je podľa žalobcu poukaz žalovaného na to, že žalobca bol stíhaný za prečin a bol oslobodený spod obžaloby v zmysle zásady „in dubio pro reo“, pretože pre základ nároku na náhradu škody (ujmy) nezákonným trestným stíhaním je dôležitý výsledok trestného stíhania, a to samotné oslobodenie žalobcu spod obžaloby pre marenie výkonu úradného rozhodnutia. Nesúhlasil ani s interpretáciou žalovaného, podľa ktorého fakt, že žalobca bol trestne stíhaný v súvislosti s výkonom povolania advokáta, by mal relevanciu pre nárok uplatňovaný žalobou iba vtedy, ak by mal žalobca pozastavený alebo prerušený výkon tohto povolania.

5.2 Žalobca zdôraznil, že nebol pasívny pri preukazovaní svojho nároku a následkov do jeho osobnostných práv trestným stíhaním, navrhol predovšetkým výsluchy svedkov, tieto boli vykonané, trestné stíhanie žalobcu trvalo enormne dlho a súd uvalil na žalobcu excesívne dôkazné bremeno, ktoré narušilo rovnosť postavenia strán v konaní (pritom žalovaný počas celého konania nenavrhol jediný dôkaz, ani taký ktorý by spochybnil výpovede svedkov navrhnutých žalobcom). Žalobca nesúhlasí ani s tým, že k žalobe priložené novinové články nie sú „dôkazy preukazujúce konkrétne negatívne následky v osobnostnej sfére žalobcu, vyplývajúce na jeho česť, vážnosť, povesť, doterajší súkromný a pracovný život, rodinné vzťahy či jeho spoločenské postavenie“. Žalobca sa do pozornosti médií v negatívnom zmysle dostal práve v dôsledku trestného stíhania a pre podstatu obvinenia, čo vyplýva z názvu ako aj obsahu novinových článkov. Názory žalovaného vo vyjadrení žalobca nepovažuje za také, ktoré by spochybnili jeho argumenty v odvolaní.

6. Proti rozsudku súdu prvej inštancie v rozsahu výroku II. podal odvolanie žalovaný, pretože súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f) C.s.p.).

6.1 Poukázal na bod 37. odôvodnenia napadnutého rozsudku, z ktorého vyplýva, že súd o náhrade trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 C. s. p., konštatujúc, že žalovaný „ako takmer úspešná strana sporu (úspech v pomere 99,75%) má po zohľadnení miery neúspechu (0,25%) právo na náhradu trov konania“. Súd však zároveň nesprávne uviedol, že „rešpektujúc jednoznačne prejavenú vôľu žalovaného neuplatniť si náhradu trov konania, súd mu ich náhradu nepriznal“. Na pojednávaní konanom dňa 21. júna 2022 si však žalovaný náhradu trov konania uplatnil. Prejav vôle žalovaného uplatniť si proti žalobcovi náhradu trov konania vyplýva aj z odvolania žalovaného proti rozsudku prvoinštančného súdu zo dňa 12. decembra 2016, č. k. 26C/201/2015-206 , ako aj z vyjadrenia žalovaného zo dňa 09. októbra 2015. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní o trovách konania vychádzal z nesprávne zisteného skutkového stavu, dôsledkom čoho žalovanému proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania nepriznal, hoci predtým uzavrel, že žalovaný by mal nárok na náhradu trov konania

6.2 Žalovaný navrhol odvolaciemu súdu, aby rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu zmenil a žalovanému priznal náhradu trov konania v rozsahu 99,75%.

7. K odvolaniu žalovaného sa vyjadril žalobca, podľa ktorého odvolací dôvod vymedzený žalovaným nie je naplnený, pretože žalobca mal úspech v základe nároku uplatňovanom žalobou už len preto, že mu bola priznaná suma 5 000 eur nemajetkovej ujmy. Preto to bol práve žalobca, kto mal plný procesný úspech, keď pri nároku na nemajetkovú ujmu sa úspech posudzuje podľa základu nároku a ak bola žalobcovi priznaná vôbec určitá výška nemajetkovej ujmy, tak mal plný procesný úspech, pretože mal úspech v základe nároku. V tejto súvislosti poukázal na nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 475/2018 (publikovaný pod č. 13/2021 v Zbierke nálezov a uznesení ÚS SR za rok 2021), podľa ktorého sa v sporoch, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu, úspešnosť posudzuje podľa úspechu v základe nároku (§ 255 C. s. p. je potrebné vykladať podľa pravidla upraveného v § 142 ods. 3 O. s. p.). Navrhol, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej vo výroku I. tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi nemajetkovú ujmu vo výške 1 955 000 eur z titulu nezákonného rozhodnutia, do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku a vo výroku II. tak, že súd priznáva žalobcovi voči žalovanému právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Zároveň si žalobca uplatnil aj náhradu trov odvolacieho konania.

8. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 C. s. p.), po zistení, že odvolanie žalobcu aj žalovaného bolo podané včas (§ 362 ods. 1 C. s. p.), oprávnenými stranami sporu (§ 359 C. s. p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 C. s. p.), po skonštatovaní, že odvolanie žalobcu aj žalovaného má zákonom predpísané náležitosti (§ 363 C. s. p.) a že odvolatelia použili zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 C. s. p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 C. s. p.) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 C. s. p.) a postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C. s. p. a contrario) dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

9. Žalobca si predmetnou žalobou uplatnil voči žalovanému nárok na zaplatenie náhrady škody vo výške 1 955 000 eur za začatie a vedenie trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením a nárok na náhradu škody vo výške 45 000 za väzbu v trvaní 88 dní. Súd prvej inštancie v poradí prvým rozsudkom výrokom I. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 1 955 000 eur z dôvodu nezákonného rozhodnutia, výrokom II. vo zvyšku žalobu zamietol a výrokom III. žalobcovi priznal 96 % náhrady trov konania a trov právneho zastúpenia. Odvolací súd zmenil (zamietajúci) výrok II. uvedeného prvoinštančného rozsudku a uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 5 000 eur z dôvodu náhrady nemajetkovej ujmy za väzbu. Zrušil súčasne uvedený prvoinštančný rozsudok vo výroku I. a III a v tejto časti vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolací súd vo svojom zrušujúcom rozhodnutí uložil prvoinštančnému súdu povinnosť doplniť dokazovanie za účelom zistenia existencie nemajetkovej ujmy na strane žalobcu v priamej príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím, t. j. s jeho trestným stíhaním, konkrétnych reálnych následkov zásahu v každej oblasti a následne, ak zistí vznik nemajetkovej ujmy, tak určí výšku primeranú zistenej nemajetkovej ujme, pričom tak vznik nemajetkovej ujmy ako aj jej výšku riadne odôvodní. Rozhodnutie odvolacieho súdu nadobudlo právoplatnosť, Najvyšší súd SR ako súd dovolací dovolanie žalovaného zamietol rozsudkom sp. zn. 5Cdo/140/2019 zo dňa 24. februára 2022 (v ďalšom texte „dovolací rozsudok“).

10. Predmetom prvoinštančného konania tak po vrátení veci odvolacím súdom v zrušenom rozsahu zostalo opätovné prejednanie nároku žalobcu na zaplatenie nemajetkovej ujmy za začatie a vedenie trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením a rozhodnutie o náhrade trov konania.

11. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorý po prejednaní veci v ďalšom konaní výrokom I. zamietol žalobu vo zvyšnej časti, teda v časti nároku žalobcu na zaplatenie nemajetkovej ujmy za začatie a vedenie trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením. Súd prvej inštancie odôvodnil zamietnutie žaloby v uvedenej časti neunesením dôkazného bremena žalobcom najmä o existencii vzniku nemajetkovej ujmy v priamej príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím, keď po vrátení veci odvolacím súdom žalobca v následnom ďalšom konaní nenavrhol relevantné doplnenie dokazovania v záujme preukázania uvedenej, ním tvrdenej, skutočnosti. Odvolací súd súčasne preskúmal aj odvolaním žalovaného napadnutý závislý výrok II., ktorým mu prvoinštančný súd nepriznal nárok na náhradu trov konania z dôvodu, že žalovaný prejavil vôľu neuplatniť si náhradu trov konania.

12. Odvolací súd pri preskúmaní odvolania vychádzal zo súdom prvej inštancie zistených nasledovných nesporných skutočností (§ 383 C. s. p.): Uznesením Okresného úradu vyšetrovania Policajného zboru Trnava, ČVS: OUV-415/TT-99 zo dňa 9. septembra 1999 bolo proti žalobcovi vznesené obvinenie pre trestný čin marenia výkonu úradného rozhodnutia. Následne uznesením Okresného súdu Trnava, sp. zn. Tpr 121/99, zo dňa 14. septembra 1999, bol žalobca vzatý do väzby, a to od 13. septembra 1999 od 10.10 hod. do 9. decembra 1999, kedy došlo na základe uznesenia Okresnej prokuratúry Trnava, sp. zn. Pv 897/99-85 zo dňa 9. decembra 1999 k jeho prepusteniu na slobodu. Vo väzbe žalobca strávil 88 dní. Rozsudkom Okresného súdu Piešťany sp. zn. 1T/74/2009 zo dňa 3. mája 2010 došlo k oslobodeniu žalobcu spod obžaloby z dôvodu, že nebolo dokázané, že skutok spáchal obžalovaný. Tento rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 26. mája 2010. Súd prvej inštancie správne konštatoval, že na vec je potrebné aplikovať ustanovenia zákona č. 58/1969 Zb., pretože rozhodnutie, z ktorého si žalobca uplatňuje v tomto konaní preskúmavaný nárok - uznesenie o začatí trestného stíhania bolo vydané v roku 1999, teda za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb. (§ 27 ods. 1, 2 zákona č. 514/2003 Z. z.).

13. Zákon č. 58/1969 Zb. neupravoval náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím štátu, možnosť priznať túto náhradu vyslovil až Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom rozsudku zo dňa 31. mája 2007 sp. zn. 4Cdo/177/2005, ktorý bol publikovaný v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 02/2009 ako rozhodnutie č. 13. V uvedenom rozhodnutí najvyšší súd riešil otázku odškodnenia väzby a vyslovil záver, podľa ktorého nárok na náhradu nemajetkovej ujmy treba posudzovať aj v súvislosti s čl. 5 ods. 1 a 5 Dohovoru, i keď nárok na odškodnenie väzby vznikol podľa § 5 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb.. Citované rozhodnutie najvyššieho súdu teda rieši možnosť priznania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej rozhodnutím o väzbe, Ústavný súd SR sa v Náleze č. k. III. ÚS 754/2016-42 zo dňa 24. januára 2017 zaoberá náhradou škody aj v prípade trestného stíhania skončeného oslobodením spod obžaloby, ak bolo trestné stíhanie začaté už za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb.. Ústavný súd v uvedenom náleze konštatoval (ods. 20 a nasl.), že „Ústavnoprávny základ nároku jednotlivca na náhradu škody v prípade trestného stíhania, ktoré je skončené oslobodením spod obžaloby (či zastavením trestného stíhania), je však potrebné hľadať nielen v čl. 46 ods. 3 ústavy a čl. 36 ods. 3 listiny, ale vo všeobecnej rovine aj v princípoch materiálneho právneho štátu. Ak má byť štát považovaný za právny štát, musí niesť objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ktorými zasahujú do základných práv jednotlivca. V takejto situácii nie je rozhodné, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie skutočne v trestnom konaní potvrdilo (napr. rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 590/08 zo 17. júna 2008 a sp. zn. IV. ÚS 642/05 z 28. augusta 2007)... Každé trestné konanie negatívne ovplyvňuje osobný život trestne stíhaného, na ktorého sa síce do okamihu právoplatnosti meritórneho rozhodnutia prihliada ako na nevinného, ale už samotný fakt trestného stíhania je záťažou pre každého obvineného. Už samotné trestné stíhanie výrazne zasahuje do súkromného a osobného života jednotlivca, do jeho cti a dobrej povesti, a to tým skôr, ak ide o obvinenie nepravdivé, ktoré je potvrdené právoplatným oslobodzujúcim rozsudkom súdu (Ústavný súd Českej republiky nález sp. zn. I. ÚS 554/04 z 31. marca 2005).... Ústavný súd preto konštatuje, že priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za vedenie trestného stíhania, ktoré sa právoplatne skončilo inak než odsúdením (a to aj v prípade, ak nebolo realizované väzobne), je ústavne akceptovateľným a ústavou predpokladaným spôsobom poskytnutia satisfakcie takto stíhanej osobe, a to aj v prípade, ak bolo trestné stíhanie začaté už za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb. (t. j. pred 1. júlom 2004).“

14. Podľa čl. 46 ods. 3 Ústavy SR každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

15. Podľa čl. 36 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd každý má právo na náhradu škody, ktorú mu spôsobilo nezákonné rozhodnutie súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávny úradný postup.

16. Podľa Čl. 2 ods. 1 C. s. p. ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty.

17. Podľa Čl. 2 ods. 2 C. s. p. právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej

ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo.

18. S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd konštatuje (s dôrazom na citovaný nález ústavného súdu), že i keď uznesenie o začatí trestného stíhania, od ktorého žalobca odvodzuje uplatnený a odvolacím súdom preskúmavaný nárok, bolo vydané za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb., ktorý nepozná inštitút náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím štátu, právny základ uplatneného nároku je daný citovanými ústavnými normami.

19. Napriek skutočnosti, že súd prvej inštancie po vrátení veci odvolacím súdom v zrušenej časti nevykonal dokazovanie v rozsahu nariadenom odvolacím súdom v zrušujúcom rozhodnutí, odvolací súd v rámci tohto odvolacieho konania dospel k záveru, že súd prvej inštancie v konaní predchádzajúcom odvolaciemu rozsudku vykonal dostatočné dokazovanie na zistenie, či predmetné trestné stíhanie spôsobilo žalobcovi nemajetkovú ujmu. Vyhodnotenie dokazovania, svoje závery a rozhodnutie vo veci však nedostatočne odôvodnil, čo najmä bolo dôvodom na zrušenie výroku I. v poradí prvého prvoinštančného rozsudku o priznaní nemajetkovej ujmy. Odvolací súd v tomto odvolacom konaní tak vychádzal zo skutkového stavu zisteného prvoinštančným súdom najmä výsluchmi svedkov - F. G., priateľky žalobcu, detí žalobcu H. C. a I. C., I. J., priateľa žalobcu a G. K. L., priateľky žalobcu. Súd prvej inštancie na základe svedeckých výpovedí ustálil skutkový stav tak, že žalobca sa dostal v porovnaní so situáciou pred vznesením obvinenia do výrazne horšej situácie a to nielen v rodinnom, súkromnom živote ale uvedené stíhanie malo negatívny dopad aj na jeho ekonomickú situáciu. Orgány činné v trestnom konaní poskytli médiám podrobnosti o trestnom stíhaní žalobcu v postavení advokáta. Okolnosti trestného stíhania boli zverejňované masovokomunikačnými prostriedkami s celoslovenskou pôsobnosťou - televízia, rozhlas, tlač, internet a pod.. Na začiatku trestného stíhania bola väzobným spôsobom obmedzená osobná sloboda žalobcu, čo vzhľadom na medializáciu malo negatívny dopad na jeho rodinu, jeho blízkych, na spoločenské postavenie a na jeho profesiu. Medializácia sa negatívne odrazila aj na deťoch žalobcu, ktoré boli vystavené nepríjemným poznámkam a otázkam zo strany pedagógov a spolužiakov. Syn čelil negatívnym reakciám a spochybňovaniu pedagógmi počas štúdia v škole, v zdravotníckom zariadení. Bývalá manželka žalobcu (matka detí) bola zo situácie zahanbená, mala problémy v práci. Rodina mala nepriaznivú finančnú situáciu, keď sa od žalobcu odvrátila časť klientely a bol spochybňovaný ako právnik. Uvedené skutočnosti sa nepochybne premietli do prežívania žalobcu, ktorý si bol vedomý napätia v rodine i v širšom sociálnom okruhu. Tvrdenie žalobcu o strese, úzkosti, depresii, obavách a strachu z budúcnosti, je preto logické a je potrebné považovať ho za preukázané. V tejto súvislosti odvolací súd konštatuje, že na základe dokazovania, vykonaného v rozsahu dostatočnom pre rozhodnutie vo veci, odvolací súd dospel k záveru, že predmetné trestné stíhanie výrazne zasiahlo do osobného i profesijného života žalobcu, do jeho cti a dobrej povesti a vznikla mu tým nemajetková ujma, ktorú je potrebné nahradiť v peniazoch.

20. Ako je vyššie uvedené, zákon č. 58/1969 Zb. nepoznal inštitút náhrady nemajetkovej ujmy, či už v súvislosti s väzbou alebo trestným stíhaním, neupravoval teda ani kritériá, ktoré by bolo potrebné pri určení výšky nemajetkovej ujmy zohľadniť. Takéto kritériá neboli ustálené ani súdnou praxou, čo však neumožňuje ľubovôľu súdu, nemôže ísť o úvahu nepreskúmateľnú, resp. o úvahu svojvoľnú. Určenie výšky nemajetkovej ujmy má byť (vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu) v súlade s požiadavkou spravodlivosti (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7 Cdo 145/2011 z 12. decembra 2012). Vo vyššie citovanom náleze ústavného súdu č. k. III. ÚS 754/2016-42 zo dňa 24. januára 2017 ústavný súd v ods. 32, 33 vyslovil názor, že „...v týchto prípadoch je potrebné zohľadniť medzi takýmito kritériami jednak povahu trestnej veci, dĺžku trestného stíhania a predovšetkým dopady trestného stíhania do osobnostnej sféry poškodenej osoby (následky v osobnostnej sfére poškodeného), ako aj okolnosti, za ktorých k nemajetkovej ujme došlo. Za pomoci týchto kritérií ustálená výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch musí však súčasne najmä zodpovedať všeobecne zdieľanej predstave spravodlivosti a slušnosti (obdobne rozsudok veľkého senátu Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 30 Cdo 2813/2011 z 27. júna 2012). Inak povedané, určenie výšky nemajetkovej ujmy má byť vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu v súlade s požiadavkou spravodlivosti (najvyšší súd rozsudok sp. zn. 7 Cdo 145/2011 z 12. decembra 2012). Všeobecné súdy disponujú pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za vedenie trestného stíhania (obzvlášť v prípadoch, ak nezákonné rozhodnutie bolo vydané ešte za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb.) širokou mierou uváženia a ich úvahy nemožno limitovať mechanickým porovnávaním odškodňovania iných prípadov upravených v iných právnych normách. Je to tak jednak preto, že vždy v týchto prípadoch je nevyhnutné

vychádzať z osobitných okolností vecí, a jednak preto, že v prípade mechanického prenášania limitov právnej úpravy iných prípadov odškodnenia by to muselo znamenať predchádzajúce posúdenie tam stanovenej výšky odškodnenia z hľadiska spoločenskej spravodlivosti (nemožno limitovať výšku náhrady nemajetkovej ujmy za trestné stíhanie porovnávaním odškodňovania bolesti či obetí trestných činov, pokiaľ všeobecnému súdu nepatrí právomoc posúdiť takúto zákonnú úpravu z hľadiska spoločenskej spravodlivosti).“

21. Z obsahu spisu a napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že prvoinštančný súd sa neriadil ustálenou praxou najvyšších súdnych autorít pri posúdení vzniku nemajetkovej ujmy na strane žalobcu v súvislosti s trestným stíhaním, ktorú nevyhodnotil ako preukázanú, z čoho vyplynulo, že následne sa nezaoberal ani výškou náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú je potrebné v peniazoch žalobcovi priznať. Súd prvej inštancie tak konal v rozpore s čl. 2 ods. 1, 2 C. s. p., § 46 ods. 3 Ústavy SR a čl. 36 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a dopustil sa nesprávneho právneho posúdenia veci.

22. Odvolací súd predovšetkým uvádza, že nemajetková ujma je taká ujma, ktorá sa premieta do psychickej sféry subjektu, na rozdiel od pojmu „škoda“, ktorý sa vzťahuje na majetkovú sféru. Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je zmiernenie nepriaznivého následku neoprávneného zásahu a poskytnutie účinnej ochrany osobnosti, najmä jej dôstojnosti, dobrej povesti, súkromia a rodinného života. Kritériá, ktoré odvolací súd vzal do úvahy pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy sú naznačené v citovanom náleze ústavného súdu č. k. III. ÚS 754/2016-42 zo dňa 24. januára 2017, teda je potrebné zohľadniť jednak povahu trestnej veci, dĺžku trestného stíhania a predovšetkým dopady trestného stíhania do osobnostnej sféry poškodenej osoby (následky v osobnostnej sfére poškodeného), ako aj okolnosti, za ktorých k nemajetkovej ujme došlo.

23. Ako je uvedené vyššie, trestné stíhanie žalobcu trvalo od septembra 1999 do mája 2010, vrátane 88 dní strávených vo väzbe. Odvolací súd tak vzal do úvahy pri rozhodovaní dĺžku trestného stíhania i skutočnosť, že trestné stíhanie žalobcu bolo medializované v masovokomunikačných prostriedkoch s celoštátnou pôsobnosťou, pričom žalobca, jeho rodina, ale aj okruh jeho priateľov a známych boli vystavení negatívnej odozve tejto medializácie. Je logické, že okrem samotného znášania dôsledkov trestného stíhania sa aj uvedené skutočnosti prejavili v napätí, strese, pocite bezmocnosti, neistote ohľadne výsledku konania až strachu z budúcnosti, a to jednak u žalobcu, jednak u jeho blízkych. Okrem už uvedeného však žalobca nepreukázal skutočnosti, ktoré by bolo možné v súvislosti s uplatneným nárokom považovať za natoľko intenzívny zásah do jeho osobnej a profesijnej sféry, ktorý by odôvodňoval ním žiadanú náhradu nemajetkovej ujmy v sume 1 955 000 eur. Nebolo preukázané, že by sa v súvislosti s trestným stíhaním žalobcu masívnym spôsobom narušili rodinné, pracovné, priateľské vzťahy, a že by bol spôsobený vážny, nenapraviteľný zásah do jeho života, resp. že by stratil možnosť realizácie a budovania súkromného, rodinného a profesijného života. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na rozhodnutie najvyššieho súdu z 27. apríla 2006 sp. zn. 4Cdo/171/2005, v rámci ktorého vyslovil, že nemožno priznávať neprimerané či dokonca tak premrštené sumy, ktoré by vo svojich dôsledkoch viedli k bezdôvodnému obohacovaniu sa, a ktoré by napríklad pri porovnaní „odškodnenia“ zásahu do práva na ochranu osobnosti s „odškodňovaním“ zásahov do iných základných práv zaručených Ústavou Slovenskej republiky mohli niektoré ujmy na iných základných právach (napríklad ujmy na zdraví či dokonca živote) bagatelizovať. Odvolací súd porovnal nárok žalobcu s obdobným nárokom riešeným v rámci nálezu ústavného súdu č. k. III. ÚS 754/2016-42. V uvedenej veci bolo uznesením zo dňa 1. júla 2003 vznesené obvinenie pre trestný čin prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody policajtovi (žalobcovi vo veci) odboru hraničnej kontroly, Úradu hraničnej a cudzineckej polície Policajného zboru. Dňa 5. júla 2003 bol žalobca vzatý do väzby od 2. júla 2003, z ktorej bol prepustený 26. septembra 2003, pretože vykonané dokazovanie nepreukazovalo žiadnu konkrétnu skutočnosť, ktorá by odôvodňovala väzbu. Uznesením Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky z 18. januára 2008 bolo trestné stíhanie voči žalobcovi zastavené, rozhodnutie bolo odôvodnené tým, že sa nepodarilo nepochybne preukázať, že obvinení (medzi nimi i žalobca) spáchali trestné činy, pre ktoré im bolo vznesené obvinenie. Žalobca bol personálnym rozkazom ministra vnútra Slovenskej republiky z 8. augusta 2003 prepustený zo služobného pomeru. Žaloba žalobcu o preskúmanie zákonnosti tohto rozhodnutia bola právoplatne zamietnutá rozsudkom najvyššieho súdu. Žalobca bol od 1. apríla 2004 do 31. júla 2007 samoplatcom zdravotného poistenia, nemohol si nájsť zamestnanie, zamestnal sa až následne ako mestský policajt. Okresný súd priznal žalobcovi z titulu náhrady nemajetkovej ujmy 35 000 eur s úrokom z omeškania 8,5 % ročne, pričom vec posúdil podľa zákona č. 58/1969 Zb.. Pri rozhodovaní

vzal súd do úvahy, že žalobca ťažko znášal väzbu, pociťoval beznádej a neistotu, znášal ako policajt poníženie vo väznici a po prepustení z väzby sa on aj jeho rodina ocitli v hmotnej núdzi, nevedel si nájsť zamestnanie, počas jeho neprítomnosti skrachovala chovná stanica psov, ktorú prevádzkoval s manželkou. Aj po prepustení z väzby mal žalobca a jeho rodina obavy z budúcnosti. Počas väzby trpel odlúčením od rodiny, nemohol sa zúčastniť svadby svojho švagra. Podarilo sa mu nakoniec s odstupom času zamestnať ako mestský policajt, avšak keď mu končila platnosť zbrojného preukazu, pre trvajúce trestné stíhanie bolo konanie o jeho žiadosti o predĺženie platnosti prerušené až do skončenia trestného stíhania. Po tejto udalosti dostal srdcový kolaps a ostal dlhodobo práceneschopný. Ako mestský policajt zarába menej ako predtým, kým bol nezamestnaný jeho manželka poberala aspoň dávky v hmotnej núdzi. Jeho väzbu a stíhanie zle znášala i jeho rodina (dve maloleté deti vo veku vtedy deväť a sedem rokov), manželka siahla po alkohole a ich manželstvo sa nakoniec rozpadlo. Zle znášal aj medializáciu kauzy, v meste, kde býval ho každý poznal, jeho deti boli vystavené posmeškom okolia, prežívali neistotu i negatívnu zmenu vo výchove. Krajský súd ako odvolací prvostupňové rozhodnutie v časti 35 000 eur potvrdil, dovolací súd dovolanie odmietol a ústavný súd tu poukázal na skutočnosť, že uvedená suma 35 000 eur bola priznaná spolu za väzbu a samotné trestné stíhanie, pričom z okolností veci túto sumu náhrady nemajetkovej ujmy nie je možné považovať za neprimeranú.

24. Vo veci uvedenej v rámci citovaného nálezu ústavného súdu bol žalobca - policajt v dôsledku trestného stíhania prepustený zo služobného pomeru, nevedel si nájsť zamestnanie a až s odstupom času sa zamestnal. Jeho rodina s malými deťmi sa dostala do hmotnej núdze, rozpadlo sa mu manželstvo, dostal srdcový kolaps. Následky trestného stíhania v uvedenej veci sa prejavili závažnejšie a vo väčšej intenzite, ako tomu je v prípade tunajšej preskúmavanej veci o nároku žalobcu. Napriek vyššie popísanej ujme vzniknutej žalobcovi v súvislosti s predmetným trestným stíhaním, žalobca neprestal ani počas trestného stíhania vykonávať svoju profesiu advokáta, ktorú naďalej vykonáva, v dôsledku trestného stíhania nenastal rozpad najužších rodinných vzťahov, i keď odvolací súd nepopiera prežívanie stresov a traumy a žalobca netvrdil a teda ani nepreukázal zhoršenie zdravotného stavu v súvislosti s trestným stíhaním. Porovnaním uvedenej veci s preskúmavanou vecou nároku žalobcu tak dospel odvolací súd k záveru, že v preskúmavanej veci je primeranou náhrada nemajetkovej ujmy vzniknutej žalobcovi vo výške 10 000 eur, keď vzal do úvahy (pre porovnanie s obdobným prípadom) aj už právoplatne priznanú náhradu za väzbu v sume 5 000 eur.

25. S poukazom na uvedenú argumentáciu odvolací súd konštatuje, že odvolanie žalobcu je dôvodné, keď odvolací dôvod uplatnený žalobcom podľa § 365 ods. 1 písm. h) C. s. p (rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci) je daný. Odvolací súd sa ďalšími odvolacími námietkami žalobcu, ktoré pre svoje rozhodnutie nepovažoval za významné, nezaoberal.

26. V preskúmavanej veci nie sú splnené podmienky na potvrdenie prvoinštančného rozsudku v napadnutom výroku I., pretože tento nie je vecne správny, nie sú dané ani dôvody pre zrušenie rozhodnutia, taxatívne vymenované v ustanovení § 389 C. s. p.

27. Podľa ustanovenia § 388 C. s. p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

28. Rozsudok súdu prvej inštancie bolo potrebné vo výroku I., ktorý nie je vecne správny, zmeniť postupom podľa § 388 C. s. p. a uložiť žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 10 000 eur z dôvodu náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej v dôsledku trestného stíhania na základe uznesenia Okresného úradu vyšetrovania Policajného zboru Trnava, ČVS: OUV-415/TT-99 zo dňa 9. septembra 1999, ktorým bolo proti žalobcovi vznesené obvinenie pre trestný čin marenia výkonu úradného rozhodnutia. Vo zvyšku odvolací súd žalobu zamietol.

29. Žalovaný sa odvolal voči výroku o náhrade trov konania a žiadal, aby mu odvolací súd priznal náhradu trov konania v rozsahu 99,75%.

30. Podľa § 396 ods. 1 C. s. p. ustanovenie o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

31. Podľa § 396 ods. 2 C. s. p. ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie.

32. Podľa § 255 ods. 1 C. s. p., súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

33. Vo vzťahu k nároku na náhradu trov konania odvolací súd súhlasne so žalobcom poukazuje na nález Ústavného súdu SR sp. zn. III.ÚS 475/2018 zo dňa 4. februára 2021 (publikovaný v Zbierke nálezov a uznesení ÚS SR za rok 2021 pod č. 13/2021) a konštatuje, že výška plnenia (náhrada nemajetkovej ujmy) bola závislá od úvahy súdu, a teda je prípadom odôvodňujúcim osobité posudzovanie úspechu a neúspechu v konaní s dôsledkami na rozhodovanie o trovách konania. Žalobca bol plne úspešný, pokiaľ ide o základ uplatneného nároku (aj vo vzťahu k väzbe aj vo vzťahu k trestnému stíhaniu), výška priznanej náhrady nemajetkovej ujmy závisela výlučne od úvahy súdu. S poukazom na ustanovenie § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 C. s. p. preto žalobcovi patrí plná náhrada trov konania prvoinštančného aj odvolacieho konania. Odvolanie žalovaného je preto nedôvodné.

34. Senát odvolacieho súdu uvedené rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0, teda jednomyseľne (§ 393 ods. 2 posledná veta C. s. p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon
pripúšťa (§ 419 C. s. p.).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak
a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).
Dovolanie je podľa § 421 C. s. p. prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,
a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).
Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C. s. p.).
Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak
a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C. s. p.).
Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C. s. p.).
Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).
Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.).
Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 C. s. p.).
Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 C. s. p.).
Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C. s. p.).
V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).
Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).
Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je
a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C. s. p.).
Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.).
Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C. s. p.).
Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C. s. p.).
Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C. s. p.).
Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C. s. p.).
Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C. s. p.).
Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.).
V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C. s. p.).